

Када се мало боље размисли, не постоји прави разлог за чуђење или резигнацију. У свету у коме се ствари свакодневно приказују супротним од онога што јесу, где се све чешће, до степена непрепознатљивости, врше замене теза, у арени дешавања које је својим лицемерјем вишеструко премашило орвеловски слоган «Рат је мир», додељивање Нобелове награде за мир Мартију Ахтисарију представља сасвим очекивану појаву.

И добро је што је тако – очигледно и транспаренто (читај са «новоговора»: провидно) фарисејство чак и оне најсклоније самозаваравању доводи до запитаности: нису ли ствари заиста драстично кренуле низбрдо, није ли све ово отишло предалеко?

Јесте и то одавно. Само смо о томе били или неупућени, или дезинформисани, или смо пак затварали очи у жељи да видимо нешто лепши свет од оног какав јесте, онакав какав смо сматрали да одговара нашим жељама. Ако је некоме био потребан «нобеловац» Ахтисари да би му се барем мало «изоштрио» вид – ево му га.

Контраверзе везане за Нобелову награду, пре свега ону за мир, прате је од почетка њеног додељивања, као нпр. у случају када је она још 1905. године додељена Теодору Рузвелту, будућем председнику САД, за посредовање у закључивању мира између Русије и Јапана (где је Рузвелт недвосмислено држао јапанску страну), упрокос томе да се радило о декларисаном милитаристи-империјалисти, учеснику рата из 1898. године са Шпанијом на Куби (био је официр приликом чувеног јуриша «грубих јахача» на брдо Сан Хуан) и инспиратору крвавог гушења побуне на Филипинима само неколико година пре него што је «овенчан» лакскавом титулом нобеловског миротворца.

Штавише, и сам мотив установљења Нобелове награде, и поред чињенице да су у природним наукама и књижевности њу добиле многе заиста значајне личности, био је поприлично бизаран. Наиме, Алфред Нобел се одлучио да установи фонд од тадашњих 31 милиона круна за додељивање пет награда након што је у новинама прочитао сопствену лажну читуљу која га је представљала као човека који је открићем динамита унесрећио свет. У жељи да за будућа поколења исправи сопствени «негативан имиџ»,

богати индустријалац и научни проналазач се одлучио да састави тестамент којим су установљени фонд и награде. Временом је Нобелова награда постала најпознатији норвешки, тржишно-економски глобални бренд, и као таква све више постајала подложна разним «трговинама», мање у природним наукама и књижевности (мада су се и ту дешавала незаслужена награђивања и пренебрегавања) а више она везана за исполизовану Нобелову награду за мир. Кршењем воље из Нобеловог тестаента, где, уместо да петочлани Нобелов комитет само именује норвешки парламент којег сачињавају петорица парламентарца, посао је знатно «олакшан». Зато смо, нарочито претходних година, имали прилику да пратимо вртоглави суноврат угледа ове награде која је од Џимија Картера и Ал Гора «спала» на Мартија Ахтисарија. Прецењујући значај ове угледне награде, по свему судећи из комплекса сопствене инфериорности, превиђали смо да је овакав след догађаја сасвим логичан.

Јесте да је веома тешко утврдити како је то Ахтисари допринео мирнијем свету, демилитаризацији и братству међу народима у «духу Афреда Нобела», осим ако се под тим духом не подразумева и дејство ескпловивног динамита? Пропалим косовским преговорима и насилном сецесијом која се позива на његов, од стране УН одбачени предлог? «Демилитаризацијом» у виду Бондстила и подчињавања сепаратистичког ентитета страној војној управи као коначној инстанци власти? «Миротворачким деловањем» попут онога у јуну 1999. године када је као преговарач у име нападачког војног савеза приволео Милошевића Кумановском споразуму претњама како ће Београд бити поравнат теписима бомби попут стола за којим су преговарали? Вишедеценијском улогом у дипломатији и Међународној кризној групи која се колоквијално назива «међународном групом за изазивање криза», односно «лажним миротворцима» у служби читих геополитичких интереса, чије присуство на Кавказу, у Средњој Азији, Ираку (нарочито Ираку) и рогу Африке представља непогрешиви показатељ отварања или даље ескалације нових криза? Или можда његовим «раним радовима» у види сецесије Намибије од ЈАР-а, и протежирањем ДТА-а, расистичке странке беле мањине и избегавањем фер избора током преговора дугих целу деценију? Ништа од тога не треба да нас превише изненађује – нису ли за своје миротворне напоре исту награду добили Јасер Арафат (до тада са разлогом третиран као «инспиратор тероризма»), Шимон Перес и Јицак Рабин, мада до правога мира у Палестини никада није ни дошло? Зар о природи тактике додељивања Нобелове награде не говори и њено уручивање 1978. године Садату и Бегину за потписивање Кемп-Дејвидског споразума? Није ли нобеловац 1973. године постао и Хенри Кисинџер, државни секретар САД, за склапање мира са Вијетнамом? Кисинџер се «прославио» не само систематским бомбардовањем Вијетнама већ и тада неутралне Камбоџе, да би му се потоња «миротворачка» делатност тицала протежирања турске инвазије Кипра 1974. године и учешћа у «Операцији кондор» - кампањи киднаповања и убијања неподобних од стране обавештајних служби Аргентине, Боливије, Парагваја и Уругваја. Његова улога у пучу војне хунте у Чилеу против Аљендеа представља већ опште место. Шта је, у односу на поменуте примере, Марти Ахтисари? Професионални «лажни миротворац» коме је већ више пута ова награда за коју је био кандидован измицала из руку, а која му је била потребна ради имиџа и његовог коришћења за будуће

преговарачко-миротворачке делатности? Није мала ствар када вам наиђе један «нобеловац» и «миротворачки» прети фосфорним бомбама.

То што је као председник Финске својевремено рехабилитовао нацистичке сателите и подизао споменике Вафен СС дивизијама, чак ни то што му је отац (са симболичним «правим» презименом Адолфсен, после рата промењеном у Ахтисари) био припадник ових Хитлерових елитних јединица на источном фронту, не представља «праву» мрљу у његовој биографији. Ономе ко ради за геополитичку страну која контролише, између осталог, и Нобелов комитет, све може бити прогледано кроз прсте. Нису ли после Другог светског рата већина «употребљивих нациста», од Вернера фон Брауна (пројектанта ракета) до најнижих обавештајаца, «пацовским каналима» преведени на «праву страну» и тим боље котирани ако су имали искуства у борбама са Русима? Мање је познато да је и један од ранијих «нобеловаца за мир», Кордел Хал, Рузвелтов државни секретар, учесник стварања система УН и трговачких споразума у западној хемисфери, био одговоран за смрт 950 јеврејских избеглица који су са бродом Сент Луис уочи избијања рата покушали да емигрирају у САД, али су на његову интервенцију враћени у Хамбург да би убрзо потом завршили и нацистичким гасним коморама, и – ником ништа.

Једина разлика је та што су скандалозни примери доделе Нобелове награде за мир у новом миленијуму само постали све учесталији. У последња два случаја, Ал Горовом (човек који је као Клинтон потпредседник учествовао у «обогаћењу» Косова осиромашеним уранијомом а сада се представља као борац за очување природне средине, док у ствари представља лобисту постмодерних «чистих» индустрија) и Марти Ахтисаријевом, награде за «миротворство» служе нам, пре свега, за наук. Да у свету лицемерја прави борци за мир и врлински живот, као што је одвјакада и било, не добијају награде и признања, већ да бивају игнорисани, клеветани, прогањани и убијани. Нимало није случајно што један Махатма Ганди, мада пет пута кандидован, није био у прилици да добије ову награду (убијен је пре петог одлучивања, а после је, из тог разлога, и избачен са листе кандидата са образложењем да се награда «може само уручити живима»). И боље је што је тако. Шта би он радио у друштву таквих «моралних громада» као што су Гор, Кисинџер и Ахтисари, или пак «звезда које не тамне» попут Горбачова, Арафата и Картера?

Наравно, Ахтисаријев отрежњавајући пример очигледан је пре свега већини нас који смо на својој кожи искусили размере миротворства «вукова у јагњећој кожи». За остале, пре свега оне који живе унутар западног јавног мњења, Ахтисари ће бити и даље само један значајан каријерни дипломата који је заслужио Нобелово признање јер се злоупатио и јер се и даље злоупати у преговорима између неких афричких и азијских племена и народа, који је губио своје време са «неким тамо» Србима и Албанцима заробљеним у етнонационалне стереотипе због којих се отимају око «неких тамо» неважних територија. Проблем је што и овде постоје људи који, и поред очите фарсичности награђивања Ахтисарија, на исти начин гледају на стварност. Није згорег

И Цобела за Нобела

Пише: Саша Гајић

среда, 15 октобар 2008 17:39

прибојавати се да би због таквих могли «заслужити» да нам у будућности, а обзиром на отпочете процесе дисолуције у Војводини и другим крајевима матичне нам државе, лауреат неке од будућих миротворних награда буде и амбасадор Цобел. Човек је, попут Ахтисарија, каријерни дипломата, упознат је са овдашњим «стањем на терену», а и упозорио нас је шта нам следује ако се превише будемо опирали при отмици Косова. Зар је потребно да и он постане «нобеловац за мир» да би нам свима, коначно и једном за свагда, постало јасно у каквом свету живимо, шта нам се дешава и шта нам све потенцијано прети?